

Democratie en openheid van bestuur

Herstructurering van het openbaar bestuur

GLP vindt het niet verantwoord en niet duurzaam dat er zoveel geld opgeslurpt wordt door een veel te grote en deels inefficiënte overheid. Dat maakt immers de belastingdruk veel te hoog en leidt ertoe dat onze voorzieningen onder druk blijven staan. Daarnaast worden veel functionarissen en organen benoemd en dus niet door de kiezer verkozen – ook dat vinden wij onwenselijk. GLP wil dan ook een slank en daadkrachtig bestuur. We moeten af van alle onnodige regelgeving en overheidsbemoediging. Bovendien moet de kiezer bepalen wie er aan de knoppen zit. Nederland heeft recht op een professioneel, democratisch en efficiënt bestuur!

Kerntaken overheid

Zoals gezegd wil GLP een kleinere overheid en deregulering. De overheid moet zich focussen op een aantal duidelijke kerntaken. In zijn algemeenheid wil GLP dat de zogenaamde nutsfuncties weer onder regie van de overheid gaan vallen. In de praktijk is heel duidelijk gebleken dat niet alles volledig aan de markt kan worden overgelaten. Vanuit het oogpunt van efficiency en effectiviteit is het wel wenselijk om, waar mogelijk, een bepaalde mate van marktwerking toe te laten. Maar ook wanneer publieke taken worden uitgevoerd door private instanties, blijft de overheid verantwoordelijk voor de borging van de publieke belangen en publieke verantwoordelijkheden. Het privatiseren van een bedrijf met een publieke taak betekent immers niet dat die publieke taak er niet meer is. GLP vindt dat de overheid ten eerste een duidelijke taak heeft in het beheren en uitbouwen (en waar mogelijk verduurzamen) van de infrastructuur in Nederland. Dit geldt voor het (vaar)wegen- en het spoorwiel, maar ook voor de levering van water en energie (aardolie, gas en elektra). Een andere taak van de overheid is zorgen voor betaalbare woonruimte voor alle inwoners. Verder het vasthouden en uitbouwen van het kennisniveau en de innovatiekracht in Nederland. Daarnaast heeft de overheid uiteraard een belangrijke taak in het behoud en de verduurzaming van de goede zorg en sociale voorzieningen die er in Nederland zijn. Deze voorzieningen geven een gevoel van zekerheid en zijn gestoeld op solidariteit. Het systeem is nu echter zodanig eerlijk, dat het van binnenuit uitgehold kan worden door mensen die hier misbruik van maken, wat een zeer negatieve uitwerking heeft op de samenleving in het algemeen. Misbruik van sociale voorzieningen dient daarom hard te worden aangepakt! Bovendien heeft de overheid een belangrijke rol in stimuleren van gewenst gedrag en het corrigeren van slecht gedrag. De overheid dient dit te regelen middels voorlichting, fiscale middelen en wetgeving.

Bestuurlijke vernieuwing

Zoals gezegd wil GLP de invloed van de kiezer vergroten, te beginnen bij de totstandkoming van de coalitie en het kiezen van de minister-president en burgemeester. Het moet afgelopen zijn met allerlei onduidelijke benoemingen die in achterkamertjes worden geregeld.

Referendum over formatie en gekozen minister-president

GLP vindt dat niet de grootste partij, maar de kiezer bepaalt welke coalitie wenselijk is. Wij zien daarom graag een aanpassing in de manier van coalitievorming. Nederland kent de traditie dat altijd 2 of meer partijen samen een coalitie vormen. Er zijn geen duidelijke regels welke partijen dit eerst gaan proberen. Er bestaan echter wel ongeschreven regels, maar het is hierbij onduidelijk of de bevolking deze combinatie ook als eerste ziet zitten. GLP wil daarom dat er na de verkiezingen een tweede ronde, een soort van adviserend referendum, komt, waarin de bevolking aangeeft welke coalitie de voorkeur heeft. Ook wordt dan gevraagd naar de voorkeur voor de persoon die deze coalitie zou moeten leiden, de minister-president. Het zou hierbij mooi zijn als de mogelijke coalities (o.b.v. de eerdere verkiezingsuitslag) op hoofdlijnen kunnen aangeven waar hun regering naartoe wil met haar beleid. Deze tweede ronde zou uiterlijk 3 maanden na de eerste ronde moeten plaatsvinden. De uitkomst bepaalt de volgorde waarin getracht wordt de coalitie tot stand te brengen.

Referenda

Bij gevoelige kwesties moet de regering een referendum uitschrijven. GLP is een groot voorstander van een referendum. We delen het referendum in, in twee categorieën. Een adviserende referendum en een bindend referendum. 1. Een volksraadpleging (adviserend) door de burgers en politieke partijen. Dit is mogelijk bij 300.000 geldende stemmen. Zo kan namelijk ook de politiek bekijken of hun wetsvoorstel wel genoeg steun krijgt bij het volk. 2. Ook zijn we voorstander van een bindend referendum. Dit betekent dat de regering verplicht is het referendum in zijn totaal over te nemen. Dit moet mogelijk zijn bij 500.000 geldende stemmen. Bij dit referendum mogen behalve de burger ook alle (kleine) politieke partijen een bindend referendum uitschrijven.

Mocht er tot een referendum worden besloten, dan verbindt GLP hier wel een aantal voorwaarden aan. Er zouden alleen referenda gehouden moeten worden over onderwerpen waarvan het redelijk aannemelijk is dat een groot deel van de bevolking zich hier met weinig moeite een goed beeld van kan vormen. Ten tweede moet er een keuze kunnen worden gemaakt uit alternatieven; GLP is tegen ja/nee-referenda. Zo was het bijvoorbeeld bij het 'nee' tegen de zogenaamde Europese grondwet een aantal jaren geleden, niet duidelijk op welke onderdelen deze negatief werd bevonden. Een voor/tegen of ja/nee volstaat niet, omdat dan onduidelijk is wat er eventueel aangepast moet worden aan een voorstel om dit wel gedragen te krijgen.

GLP vindt dat het verder vooraf duidelijk moet zijn wat er met de uitkomst van het referendum gedaan wordt. Geldt deze alleen als input voor de besluitvorming of is deze bindend? Verder vindt GLP dat referenda bij voorkeur moeten worden gehouden over punten die tijdens de vorige verkiezingen nog niet actueel waren, maar die inmiddels wel relevant zijn geworden.

Gekozen burgemeester

GLP vindt dat burgemeesters door de burgers gekozen horen te worden. De gemeenteraad zorgt ervoor dat er een profiel wordt opgesteld met minimale eisen en toetst de kandidaten hier vervolgens aan. Bij een dergelijke verkiezing dienen er minimaal 2 kandidaten te zijn. Zij hoeven niet per se lid te zijn van een politieke partij, maar er moet wel voorkomen worden dat er meerdere kandidaten uit eenzelfde politieke partij zijn.

Meer openheid bij publieke benoemingen

Belangrijke openbare functies moeten voor alle Nederlanders via openbare sollicitatieprocedures te bereiken zijn en niet alleen voor mensen die lid zijn van een politieke partij; geen vriendjespolitiek dus. De bekwaamste kandidaat moet de functie krijgen.

Sollicitatieplicht voor oud-politici

Wij vinden dat politici het goede voorbeeld moeten geven en willen daarom dat de ruimhartige wachtgeldregelingen worden aangepast en dat er een sollicitatieplicht komt voor oud-politici. De regelingen voor oud-politici dienen zoveel mogelijk gelijkgesteld te worden aan de werkloosheidsregelingen die gelden voor iedere burger.

Tegen het stapelen van bijbanen

GLP wil dat het aantal bijbanen voor politici beperkt wordt tot maximaal 5. Het wettelijk plafond van 25 bijbanen moet wat ons betreft dus fors verlaagd worden. Dit moet omdat anders de onafhankelijkheid en geloofwaardigheid van politici ernstig in het is.

Bij voorkeur geen nieuwe verkiezingen na val kabinet

Het komt steeds vaker voor dat regeringen niet de volle 4 jaar tot de volgende verkiezingen uitzitten. Ook lijkt de oppositie er steeds meer op uit om de regering onderuit te halen, met oog op eigen gewin bij eventuele nieuwe verkiezingen. Tot dusverre werden er na een val van een kabinet eigenlijk altijd nieuwe verkiezingen uitgeschreven. GLP vindt dit onwenselijk. Als er iedere paar jaar verkiezingen worden gehouden, leidt dit niet alleen tot extra kosten voor de overheid, maar ook tot onduidelijkheid en instabiliteit voor het land als geheel en de economie in het bijzonder. Er treedt in deze tijden vaak een grote mate van polarisatie op, omdat er in verkiezingstijd meer focus op verschillen is, dan op wat partijen bindt. Om de stabiliteit te waarborgen wil GLP dat er na een tussentijdse val van een regering in eerste instantie wordt gezocht naar een andere coalitie, binnen de 'oude' verkiezingsuitslag. Pas nadat alle opties onderzocht zijn en er geen nieuw kabinet gevormd kan worden, zouden er nieuwe verkiezingen moeten worden uitgeschreven.

Een kleinere overheid

Minder ambtenaren

Als het aan GLP ligt, wordt het ambtenarenapparaat flink teruggedrongen. Uiteindelijk is dit zelfs een must, omdat er straks domweg onvoldoende mensen op de arbeidsmarkt beschikbaar zijn om dit apparaat in zijn huidige vorm in stand te houden. Om de overheid kleiner te maken, moet er worden gekeken naar de noodzaak van de verschillende overheidsorganen, het aantal bestuurslagen en naar de overhead binnen een bestuurslaag. NB. GLP wil met name bezuinigen op ambtenaren die in het openbaar bestuur werken. Niet zozeer op politieagenten, leraren en belastingambtenaren.

Eerste Kamer moet anders worden ingedeeld

GLP wil de Tweede Kamer in haar huidige vorm handhaven, maar vindt dat de functie van de Eerste Kamer nodig aan verandering toe is. De Eerste Kamer heeft te veel politieke macht voor een instelling die niet rechtstreeks door de bevolking wordt gekozen. Verder wordt de Eerste Kamer gezien als een bijbaantje voor oudgedienden van de politiek. Verder is de Eerste Kamer vooral een enorme verzamelbak voor bijbaantjes (belangenverstengeling). Nu zie je een Eerste Kamer die op basis van de uitslag eigenlijk op dit moment Tweede Kamertje speelt. De meesten weten zelfs helemaal niets van bepaalde wetten af, die ze moeten toetsen, omdat de deskundigheid ontbreekt. Daarvoor moeten geen partijgebonden oud-politici en/of lobbyisten worden ingezet, maar uitsluitend wetsdeskundigen. Deskundigen op het gebied van staatsrecht, strafrecht en civielrecht, met specialisaties als burgerrecht, familierecht, fiscaalrecht, enz., enz. GLP wil daarom een Eerste Kamer met alleen 15 wetsdeskundigen, die goed een bepaalde wet kunnen beoordelen en toetsen alvorens het door de Tweede Kamer wordt uitgevoerd.

Clustering van ministeries

Om de onderlinge samenwerking te vergroten, de overhead te beperken en het aantal (beleids-) ambtenaren terug te brengen, wil GLP de huidige ministeries herstructureren tot de volgende 6 clusters:

1. Bestuurlijke Zaken (Algemene Zaken, Binnenlands Zaken incl. Antillen, Europese Zaken, Financiën, Informatisering en Deregulering);
2. Internationale Samenwerking (Buitenlandse Zaken, Defensie, Noodhulp & Ontwikkelingssamenwerking, Vluchtelingen & Migratie);
3. Duurzame Welvaart (Economische Zaken, Landbouw & Visserij, Energie, Milieu & Natuurbeheer, Sociale Zaken, Werkgelegenheid & Inkomen, Innovatie, Onderwijs, Wetenschap, Cultuur & Integratie);
4. Welzijn (Volksgezondheid, Voedselkwaliteit en Sport)
5. Veiligheid (Politie & Justitie)
6. Ruimte (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Verkeer & Waterstaat).

Deze clustering houdt niet per definitie in dat de huidige ministeries dienen te verdwijnen. Het zou echter op termijn wel tot minder ministeries kunnen leiden. Per cluster kunnen er desgewenst meerdere ministers en staatssecretarissen zijn. Het gaat met name om de beperking van de overhead en het verbeteren van de onderlinge samenwerking, zodat dat er binnen de clusters een beter afgestemd beleid komt. Zo is de inzet van ons leger over het algemeen inzet geworden van ons buitenlandbeleid. Ons onderwijs moet er onder andere voor zorgen dat mensen in de toekomst een bijdrage aan onze economie gaan leveren, net als innovaties die tot stand komen tussen onze universiteiten en het bedrijfsleven. Verder dienen economische en ecologische groei hand in hand te gaan, een belangrijk speerpunt voor GLP.

Nederland is onbestuurbaar door teveel bestuurslagen

GLP vindt dat er te veel bestuur is in Nederland. Er zijn met name teveel bestuurslagen. En doordat deze vaak ook nog eens een verschillende politieke samenstelling hebben, is er van nature geen meewerkende houding. GLP wil daarom een zo plat mogelijke organisatiestructuur van de overheid, waarbij de politieke kleuren van de verschillende lagen tijdens een bestuursperiode zoveel mogelijk gelijk zijn. Dit kan door zoveel mogelijk gelijktijdig verkiezingen te organiseren voor de verschillende bestuurslagen.

Bestuurlijke provincies worden afgeschaft

Zoals geschetst wil GLP minder bestuurslagen. Om deze reden willen we dat de bestuurlijke provincies worden afgeschaft. (De topografische provincies blijven gewoon intact!) De (bestuurlijke) provincies hadden ooit bestaansrecht. Inmiddels hebben ze zichzelf echter overleefd. Ze bestaan eigenlijk alleen nog bij de gratie van ruzies tussen gemeenten over ruimtelijke ordening. Maar dankzij bestuurlijke slapte gaan er wel miljarden in om. Provincies doen een heleboel dingen waar niemand om heeft gevraagd. Dat moet ophouden. GLP wil daarom de taken van de provincies die er wél toe doen, herbeleggen bij het rijk of de gemeenten.

De functie van Commissaris van de Koningin blijft behouden, maar wordt ondergebracht bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Op het moment dat er zich dan problemen voordoen tussen de gemeenten van een (topografische) provincie (bijvoorbeeld op het gebied van de ruimtelijke ordening), kan de Commissaris van de Koningin optreden als mediator. Daar is geen bestuurslaag voor nodig. Ook kan de Commissaris van de Koningin blijven optreden als promotor/bepleiter van zijn of haar (topografische) provincie.

NB. Naar verwachting ontstaat er ten gevolge van de vergrijzing op de middellange termijn een tekort aan arbeidskrachten op de Nederlandse arbeidsmarkt. Ook de overheid zal hierdoor moeilijk mensen kunnen werven. Het opheffen van het provinciale bestuur zou op korte termijn kunnen leiden tot een ontslaggolf. Om dit te voorkomen is het verstandig de overgang van taken van provincies naar rijk en gemeenten geleidelijk te laten verlopen. Er kan in elk geval nu wel worden gestart met een vacaturestop bij het provinciale bestuur.

Waterschappen

Onderhoud aan de sluizen en andere werken is noodzakelijk en vanzelfsprekend. GLP vindt echter niet dat dit door een politiek geleide organisatie als het waterschap hoeft te worden geregeld. De waterschappen worden wat GLP betreft omgevormd tot uitvoeringsorganisaties onder de verantwoording van Rijkswaterstaat of, als dat logischer is, bij de betreffende uitvoeringsinstantie van de gemeente neergelegd. De huidige waterschappen schaffen wij dus af.

Verdergaande clustering van gemeenten

Ook het aantal gemeenten (per 1 januari 2012 zijn dit er 415) zou wat GLP nog iets verder naar beneden kunnen. Van clustering zou echter pas sprake moeten zijn bij aantoonbare efficiencyvoordelen voor alle betrokken gemeenten. Bovendien moet dit door de lokale bevolking gedragen kunnen worden. Wanneer het voornemen te fuseren kenbaar wordt gemaakt aan de bevolking, krijgt zij een termijn van 2 maanden voor het indienen van een petitie tegen het voorstel. Wordt dit door minimaal 15% van de bevolking ondertekend dan volgt er een referendum over de voorgenomen fusie. De uitslag hiervan is bindend. NB. Te vaak is het in het verleden gebeurd dat met name de voorzieningen en infrastructuur van de voorheen kleinere (plattelands)gemeenten die zijn samengegaan met een grotere stedelijke gemeente, achtergesteld zijn ten faveure van de voorheen grotere (stedelijke) gemeente. Het is daarom belangrijk dat de karakters van de voormalige gemeenten behouden blijven, ook na een clustering.

Stadsdeelraden worden omgevormd tot wijkinformatiepunten

In 2 steden in Nederland kennen we gekozen deelraden (Amsterdam en Rotterdam). Deze zijn in deze grootstedelijke gebieden in het leven geroepen om de politiek dichterbij de burger te brengen. Dit laatste is ook een van de doelstellingen van GLP. Waar GLP echter moeite mee heeft is dat het weer een extra bestuurslaag oplevert met weer een eigen politieke kleur, waardoor samenwerking met het gemeentebestuur al weer lastiger is. GLP denkt dat wijken en hun bewoners meer baat hebben bij een post waar informatie uitgewisseld kan worden met een wijkagent, wijkmanager of een wijkzorgverlener. Een punt dat in eerste instantie digitaal te benaderen is, maar indien nodig ook persoonlijk benaderd kan worden. Daar kan de burger dan terecht met problemen met buurtgenoten, het schoonhouden van de wijk of het uiten van zorgen omtrent hulpbehoevenden. Vanuit dat punt kan, indien nodig, verder contact met de gemeente worden gezocht. Daar hoeft verder geen andere democratische controle op uitgeoefend te worden dan via de gemeenteraad. Deze wijkinformatiecentra zijn zo een verlengstuk van het gemeentebestuur; ze kunnen toelichting geven op gemeentebeleid en punten/issues uit de wijk doorgeven aan de bestuurders. NB. Uiteraard kunnen deze wijkinformatiepunten ook worden ingericht in steden waarin er nu geen stadsdeelraden zijn.

Minder externen

De overheid huurt op allerlei niveaus dure consultants en andere externen in. Het komt voor dat dit ook gebeurt voor permanente posities. GLP wil dat de overheid in elk geval voor deze permanente posities permanent personeel werft. Ook moet beter worden bekeken of het nodig is externen in te huren en tegen welke tarieven. Wat GLP betreft kan hier makkelijk op worden bezuinigd.

Koningshuis

GLP wil de monarchie behouden. Het koningshuis wel alleen gebruiken voor ceremoniële aangelegenheden.

Overzeese koninkrijksgebieden

GLP is er van overtuigd dat de Antillen, Sint Maarten, Curaçao en Aruba behoren tot de mooiere delen van ons koninkrijk. Wat ons betreft blijven deze overzeese koninkrijksgebieden dan ook zeker deel uit maken van het Koninkrijk der Nederlanden. GLP bepleit echter wel dat deze gebieden nog meer op eigen benen komen te staan. In de loop der jaren zijn deze gebieden grotendeels afhankelijk geworden van financiële steun uit Nederland. Hier moet aan eind aan komen. Gelet op de ligging in het Caribisch gebied moet het niet moeilijk zijn een zelfstandige economie te ontwikkelen, gebaseerd op toerisme en handel. Nederland zou deze gebieden kunnen helpen door het stimuleren van het toerisme richting dit deel van het koninkrijk, bijvoorbeeld door fiscale voordelen te geven aan Nederlanders die op deze eilanden vakantiehouden. Ook zou het voor Nederlanders net zo makkelijk moeten zijn te wonen en werken in deze gebieden als dit voor Antillianen is in Nederland.

*DAADKRACHT EN DUIDELIJKHEID TERUG IN DE
NEDERLANDSE POLITIEK*